Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2024/1762

2024 3 22

P9_TA(2023)0322

Gvatemala: padėtis po rinkimų, teisinė valstybė ir teismų nepriklausomumas

2023 m. rugsėjo 14 d. Europos Parlamento rezoliucija „Gvatemala: padėtis po rinkimų, teisinė valstybė ir teismų nepriklausomumas“ (2023/2831(RSP))

(C/2024/1762)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 144 straipsnio 5 dalį ir 132 straipsnio 4 dalį,

A. kadangi 2023 m. rugpjūčio 28 d. Gvatemalos Vyriausiasis rinkimų teismas paskelbė oficialius taikių gerai organizuotų rinkimų rezultatus ir paskelbė aiškią partijos „Movimiento Semilla“ narių Bernardo Arévalo, išrinkto Gvatemalos prezidentu, ir Karin Herrera, išrinktos viceprezidente, pergalę;

B. kadangi 2024 m. sausio 14 d. prezidentas A. Giammattei pripažino rezultatus ir viešai paragino užtikrinti tvarkingą perėjimą ir valdžios perdavimą;

C. kadangi nuo 2023 m. liepos 12 d. Generalinis prokuroras partijos „Movimiento Semilla“ atžvilgiu ėmėsi selektyvių ir savavališkų teisinių ir procedūrinių veiksmų, kurie, remiantis ES rinkimų stebėjimo misijos duomenimis, „kėlė grėsmę teisei ir galimybei dalyvauti tikruose rinkimuose ir gerbti rinkėjų valią“; kadangi 2023 m. rugpjūčio 28 d. Vyriausiojo rinkimų teismo piliečių registras vėl laikinai sustabdė partijos „Movimiento Semilla“ registraciją, o 2023 m. rugsėjo 3 d. laikinai atšaukė sustabdymą iki 2023 m. spalio 31 d.;

D. kadangi kai kurie teisminių institucijų ir Generalinės prokuratūros (isp. Ministerio Público) atstovai kišosi į rinkimų procesą; kadangi į JAV sankcijų sąrašą (vad. Engelio sąrašas) įtraukti keli Generalinės prokuratūros prokurorai, įskaitant generalinę prokurorę Maríją Consuelo Porras, Specialųjį prokurorą kovojant prieš nebaudžiamumą José Rafaelį Curruchiche ir teisėją Fredy Orellaną;

1. sveikina išrinktus kandidatus Bernardo Arévalo ir Karin Herrera; ragina visas valstybės institucijas ir visuomenės sektorius remti tvarkingą perėjimą ir valdžios perdavimą, kaip ragino prezidentas A. Giammattei;

2. griežtai smerkia pastarojo meto Specialiojo prokuroro kovojant prieš nebaudžiamumą atliktus reidus Vyriausiojo rinkimų teismo patalpose, taip pat tai, kad buvo atidarytos balsadėžės su birželio mėn. vykusių visuotinių rinkimų biuleteniais ir konfiskuota kompiuteriuose išsaugota medžiaga, susijusi su preliminarių rinkimų rezultatų perdavimu, pažeidžiant rinkimų proceso ir teisingumo sistemos patikimumą; smerkia tai, kad šie įvykiai įvyko prieš Vyriausiojo rinkimų teismo, kuris yra aukščiausia institucija šiais klausimais, kol vyksta rinkimų procesas, valią; yra ypač susirūpinęs dėl galimo konstitucinės santvarkos Gvatemaloje žlugimo;

3. apgailestauja dėl nuolatinių bandymų nutraukti partijos „Movimiento Semilla“ veiklą; smerkia bet kokius veiksmus, ypač Generalinės prokuratūros vykdomus veiksmus, kuriais siekiama panaikinti rinkimų rezultatus, nuolatinius veiksmus, kuriais siekiama kriminalizuoti nepriklausomus teisminius subjektus, ir naudojimąsi teisminėmis ir prokuratūros institucijomis siekiant pakenkti teisinei valstybei bei ragina juos nutraukti;

4. ragina visas Gvatemalos politines partijas, vyriausybės padalinius ir institucijas gerbti rinkimų proceso sąžiningumą ir rezultatus, kuriuos savo balsais aiškiai išreiškė Gvatemalos piliečiai, ir užtikrinti jų pilietines ir politines teises, įskaitant išrinktų pareigūnų apsaugą, laikantis tarptautinių ir regioninių standartų ir vidaus teisės aktų;

5. reiškia susirūpinimą dėl savavališko prokurorų, teisėjų, nepriklausomų žurnalistų, žmogaus teisių gynėjų ir buvusių Tarptautinės kovos su nebaudžiamumu komisijos pareigūnų sulaikymo Gvatemaloje; primygtinai ragina nedelsiant ir besąlygiškai paleisti Virginiją Laparrą, jos teisininkę Claudiją González ir visus savavališkai sulaikytus asmenis;

6. primena, kad teisminių institucijų nepriklausomumo paisymas, politinis pliuralizmas ir susirinkimų bei saviraiškos laisvė yra pagrindinės teisės ir esminiai demokratijos ir teisinės valstybės ramsčiai;

7. ragina ES rinkimų stebėjimo misiją, EIVT, valstybes nares ir ES delegaciją toliau stebėti padėtį Gvatemaloje, kol nebus aiškių ir rimtų garantijų, kad gerbiama per rinkimus išreikšta žmonių valia; ragina valdžios institucijas įgyvendinti paskelbtas rinkimų stebėjimo misijų rekomendacijas;

8. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, Amerikos valstybių organizacijai, JT, Gvatemalos valdžios institucijoms ir Centrinės Amerikos parlamentui (PARLACEN).